

SAAKK 28.10.2021

Vä'ldminister Sanna Marin

**Sä'mmlai tuõđâšvuõtt- da suävâdvuõttkomissio šiōttummuš
28.10.2021**

Šiōgg kuuli da teâđtõsneävvai ee'ttkeei,

Mu'st lij rämm särnad, što Riikksuâvtõs lij tä'bbe šiōttääm Sä'mmlai tuõđâšvuõtt- da suävâdvuõttkomissio. Ää'šš liâ valmštõöllâm neellj ee'jj ääi'j cââvas õhttsažtuâjast Säa'mtii'ğğin da Saa'mi siidsábrin.

Komissio šiōttummuš lij õhtt kõskksaž pie'kk halltõõzz šõddâmjânmmest šõddi ooumažvuõiggâdvuõtt-tuâjast. Komissio tuâjj puätt lee'd määng kõskkvuõđâst o'dinaknallšem da historiaalaž prose'ss Lää'ddjânmmest.

Vuei'ttep aainâs lee'd seämma miõl tõ'st, što Sä'mmlai tuõđâšvuõtt- da suävâdvuõttkomissio tuõjju lij vääžnai tarbb. Algmeer liâ tobddâm da vuei'nne rasiism da čârstummuž määngain jânmin - še riikki da ve'rğgnii'kkí vue'sspeä'lest. Algmeerai sââ'jj lij ääi'jpoddsaz ä'šš mee'st da maai'lmest.

Komissio tuâj täävtõssân lij toobdsted da ärvvtõöllâd sä'mmlai tobddâm historla da änn'jõž čârstummuž da mättjed tõ'st. Tääzz ko'lle jeä'rbi mie'ldd riikk suddeempolitikk di vuõiggâdvuõđi neu'rmmuž. Komissio tuâjjan lij čio'lggeed, mõõnnalla tak vaakte sä'mmlaid da sij õhttsažkadda änn'jõž vue'jjest. Va'stteei prosee'ss liâ jáâ'ttmen še Taarrjânmmest da Ruõccjânmmest.

Komissio tuâjain haa'leet ouu'deed sä'mmlai pue'rab vuei'tlvâžvuõđid tuõ'll'jed da viikkâd ooudâs jiiijâz kíõlâs da kulttuu'res. Prosee'ss poodd kíččlõõđât še nââneed sä'mmlažvuõđ da säa'mkulttuur tobddmõõžž vä'lddnarood kõõskâst.

Komissiost liâ vitt komissaar, koin kue'htt liâ va'lljuum riikksuâvtõõzz e'tkkõõzzâst, kue'htt Säa'mtee'ğğ e'tkkõõzzâst da õhtt Saa'mi siidsábrar e'tkkõõzzâst. Komissio lij tuâjstes jjoččvâlddsaz da čõnnsa'ttem.

Valmmštõöllmõõžž altteeš Säa'mtee'ğğ aalgtõõzzâst kalgmannust 2017. Riikksuâvtõõzz kanslia lij valmmštõöllâm õhttsažtuâjast Säa'mtii'ğğin da Saa'mi siidsábrin komissio alltummuž. Riikk beä'lnn mie'ldd valmmštõöllmõõžžin liâ leammaž še vuõiggâdvuõttministeria da sosiaal- da tiõrvâsvuõttministeria.

Riikksuâvtõõzz kanslia šiōttad seu'rremjoouk tuõđâšvuõtt- da suävâdvuõttkomissio tuärjõssân. Seu'rremjou'kke kâáččat ee'ttkeei jeä'rbi mie'ldd ee'ttiik-kââ'ddest ee'ttkâ'stemnalla áarrai peällõõggin di Säa'mtee'ğğest. Seu'rremjoukk reâugg tõn räija, poka tuõđâšvuõtt- da suävâdvuõttkomissio tuâjj põõtt.

Komissio tuâjj puätt aainâs kaggâd õu'dde lo'sses mooštoid persontää'zzest di kollektiivlânji. Tán mäainast psykososiaal'laž tuärjõs lij vääžnai pie'kk Sä'mmlai tuõđâšvuõtt- da suävâdvuõttprosee'ss. Sä'mmlai psykososiaal'laž tuärjõõzz liâ

valmštõõllâm târkka ouddâl komissio šiōttummuž, što ri'jtjeei tuärjõõzz sää'mkiõlin da kulttuur õõlgtem naa'lin liâ vuäžžamnalla. Tãn ouddâl jeä'la näkam kääzzkõõzz vue'jjest leäkku leämmaž sää'mkiõlin vuäžžamnalla.

Tuäivtam lekkvuõđ komissio'je tõi tää'rkes tuâjast. Öhttsaž täävtõõzzam lij, što komissio tuâj seu'rrjõssân vuârresaakk da na'ddjõs sä'mmlai da riikk kõiõsk lâssan.

Pâi fi'ttjee'l mâid sä'mmla liâ kiõččlâsttam, vuei'ttep vuõiggnalla kaunnâd rä'tkkõõzzid pue'ttiägga.